

Kuopion kaupunki

Maaseutuvaikutusten arviointi

Arviointikohde: Meidän Kuopio -osallisuusmalli

Arviointipäivämäärä: 1.10.2025

Arviointiin osallistuneiden jäsenten osaamisalueet: suunnittelija/strategia ja kehittäminen, kansalaisopiston maaseudun kurssitarjonta, työllisyys, kansalaistoiminnan palvelut (liikunta, kulttuuri, järjestötoiminta, avustukset), Business Kuopio/yritysneuvonta, varautuminen ja turvallisuus.

Vaikutuksen merkityksen asteikko:

-- merkittävä ja/tai pitkäaikainen kielteinen, - lyhytaikainen kielteinen, o ei vaikutuksia, + lyhytaikainen myönteinen, ++ merkittävä ja/tai pitkäaikainen myönteinen

NYKYTILANNE		EHDOTUS		
Kuvaa vaihtoehdot lyhyesti:	Kuopion kuudella maaseutualueella: Juankoskella, Karttulassa, Maaningalla, Nilsissä, Riistavedellä ja Vehmersalmella toimii alueen asukkaista valitut pitäjäraadit, joilla kullakin on toimintamäärärahaa (30 000 euroa/pitäjä v. 2025) käytössään alueen asukkaiden hyvinvoinnin, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien ja alueen kehittymisen edistämiseksi. Kolmelta maaseutualueelta: itäinen, eteläinen ja länsiranta puuttuu vastaava osallistumis- ja vuorovaikutuskeino.	Kuopion kahdeksalla maaseutualueella (Juankoskella, Karttulassa, Maaningalla, Nilsissä, Riistavedellä, Vehmersalmella, Etelä-Kuopiossa ja Länsi-Kuopiossa) on alueen asukkaista valittu maaseuturaati. Itäinen maaseutualue on jaettu Riistaveden ja Vehmersalmen raateihin. Maaseuturaatien määräraha on kaikilla saaman suuruinen. Määrärahasta (vuonna 2025 yht. 180 000 €), esitetään maaseuturaatien rahoitukseksi esimerkiksi 85 prosenttia ja Meidän Kuopio –yhteisö- ja tuotantotukiin sekä yleisavustuksiin 15 prosenttia. Lisäksi on käytössä talkooraha ja muut kaupungin avustushmahdollisuudet alueen kehittämiseen ja toimintaan. Dialogisuutta ja vuoropuhelua lisätään vuosittaisella Maaseutuforumilla.		
Arviointikohde	NYKYTILANNE	Vaikutuksen merkitys	EHDOTUS	Vaikutuksen merkitys
Elinkeinot, yrittäjyys, osaavan työvoiman saatavuus, vetovoima	Kuvaile miten vaihtoehto vaikuttaa yritystoimintaan ja yritystoiminnan edellytyksiin, työvoiman saatavuuteen Toimintamäärärahalla ostetaan palveluja pääosin alueen yrittäjiltä: kahvilat, metsurit, kaivinkoneyrittäjät, soittajat, puutarhat, yhdistykset. Toimintamäärärahasta suurin osa menee paikallisille yrittäjille ja toimijoille.	Merkitse väliä -- o ++ +	Ei suoria vaikutuksia yritysten liiketoimintaan, toimintaedellytyksiin, työvoiman saatavuuteen tai alueen vetovoimaan. Vaikutukset ovat pääsääntöisesti välillisiä ja väliaikaisia, kun alueen yhdistykset ostavat tavaroita ja palveluita eri tapahtumiin alueen omilta yrityksiltä. Toiminnassa liikkuva rahamäärä on vähäinen.	o
Maaseudun osaaminen ja työllistyminen	Kuvaile miten vaihtoehto vaikuttaa koulutuksen saatavuuteen ja saavutettavuuteen, työllistymiseen/työpaikkojen määrään, nuorten työllistymis- ja uramahdollisuuksiin Toimintamäärärahalla on tuettu alueen nuorten työllistymistä hankkimalla hygieniapassi-koulutus, tulityökurssseja. Tuettu nuorten työpajatoimintaa ja yhdistystoimintaa hankkimalla työvälineitä kuten laserkaiverrin. Tuettu nuorten yrittäjyyttä ostamalla	+	Ei suoria vaikutuksia työllisyyteen, työllistymismahdollisuuksiin tai työpaikkojen määrään alueella. Vaikutukset ovat pääsääntöisesti välillisiä ja väliaikaisia. Toiminnassa liikkuva rahamäärä on vähäinen. Rahoitus lisää alueiden asukkaiden aktiivisuutta, toimeliaisuutta sekä osaamista, joka voi myöhemmin edesauttaa esim. työllistymisessä.	o o

Kuopion kaupunki

	kylätapahtumiin mm. poniratsastusta kevytyrittäjältä, kahvitus kaupungin asukasiltan paikalliselta vanhempainyhdistykseltä.				
Asuminen, palvelut liikkuminen (määrä, laatu, hinta ja saavutettavuus)	<i>Kuvaile miten vaihtoehto vaikuttaa palvelujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen, laatuun, edellytyksiin asua tai muuttaa alueelle</i> Toimintamäärärahalla on mahdollistettu alueen tapahtumia maksamalla esiintyjien palkkioita ja joulupuuroja, tuettu lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia ostamalla harrastusvälineitä, maksettu salivuokria harrastuksiin. Tapahtumat vilkastuttavat aluetta ja antavat pitovoimaa asukkaille.	+	Maaseuturaatitoiminnan ulottaminen kaikille maaseutualueille tuo uuden mahdollisuuden tukea eteläisen, läntisen ja itäisen maaseudun asukkaiden hyvinvointia ja viihtyisyyttä.	+	
Saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuurin toimisuus	<i>Kuvaile miten vaihtoehto vaikuttaa palveluasointiin ja työmatkoihin, liikkumisen kustannuksiin ja edellytyksiin, infrastruktuurin (tiestö-, sähkö-, ja vesihuolto, tietoliikenne)</i> Toimintamäärärahalla on maksettu asiointikuljetuksia mm. Nilsin sisäistä liikennettä, Juankoskelta ja Riistavedeltä kulttuuribussimatkoja Kuopioon ja Vehmersalmelta asiointikuljetuksia Kuopion keskustaan. Asiointiliikenne on mahdollistanut vanhusväestön, ajokorttinsa menettäneiden ihmisten asumisen maaseudulla. Asiointiliikenteen avulla pääsee apteekkiin ja kauppaan. Pitäjäraadit ottavat kantaa alueen asukkaiden edunvalvojina tielinjauksiin, jäätteiden ylläpitoon, sote-palveluihin ja viestivät asukkailleen valtion ja kaupungin ylläpitämien palveluiden suunnitelmista.	+ +	Säännöllinen asiointiliikenne on osa kaupungin joukkoliikennettä ja kaupungin perustoimintaa. Maaseuturaadeilla voi olla tilapäisiä kuljetuksia kulttuuriin ja liikuntaan. Maaseuturaadit tekevät aloitteita ja antavat palautetta alueen palveluista.	o o	
Yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja lähidemokratia	<i>Kuvaile miten vaihtoehto vaikuttaa mahdollisuuksiin osallistua, vaikuttaa, harrastaa, yhdistystoimintaan.</i> Pitäjäraatien toimintamäärärahalla on tuettu ketterästi ja nopeasti asukkaiden harrastusmahdollisuuksia maksamalla salivuokria, hankkimalla liikuntavälineitä, tuettu yhdistystoimintaa mm. ostamalla lasten urheilukilpailuun palkinnot, lasten ja nuorten kesäloman ajalle harrastetoimintaa. Toimintamäärärahalla tuetaan myös niitä, jotka tarvitsevat erityistä tukea liikunnan harrastamiseen mm. maksamalla kaupungin liikuntatoimen vesijumppaan kyydit.	++ ++	Raatitoiminta kattaa kaikki maaseutualueet. Yhdenvertainen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuus Kuopion maaseutualueilla. Määrärahan pieneneminen vaikuttaa nykyisten pitäjäraatien mahdollisuuksiin tukea alueen asukkaiden harrastamista ja hyvinvointia. Uusi yhteisöavustus antaa mahdollisuuden kaikille kaupungin asukkaille ja järjestöille/yhdistyksille hakea toiminta-avustusta.	+ - +	

Kuopion kaupunki

	Maaseuturaadit ovat tehneet esteettömyys- ja kyläturvallisuussuunnitelmat alueen asukkaiden, toimijoiden ja kaupungin kanssa. Pitäjäraadin toimintamäärärahalla on toteutettu toimintaa, joka on kuulunut kaupungin perustehtäviin. Pitäjäraati on tukenut kulttuuritoimintaa, johon järjestäjä olisi voinut hakea kaupungin avustusta. Pitäjäraati järjestää alueella eri toimijoiden yhteistyötilaisuuksia, kumppanuuspöytiä. Pitäjäraati on edistänyt elinvoimaa osallistumalla hanketyöhön: mm. monipaikkaisten etätyötilat (Karttula, Maaninka). Karttula ja Riistavesi edistäneet asukkaiden digiosallisuutta Henkkarit kaikille -hankkeeseen osallistumalla. Pitäjäraatitoiminta on vahvistanut paikallista identiteettiä.	++ ++ ++ +	Rahoituksen pieneneminen altistaa pitäjäraatien toiminnan eripuralle ja kiistelylle, mihin rahat kohdennetaan. Lisää vastakkainasettelua kaupungin ja maaseudun välillä, raadin ja kylien välillä. Dialoginen maaseutufoorumi lisää vuoropuhelua eri toimijoiden välillä.	-- +	
Turvallisuus ja huoltovarmuus	<i>Kuvaile miten vaihtoehto vaikuttaa alueen turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen</i> Pitäjäraadit tehneet turvallisuussuunnitelmat. Pitäjäraadit tukevat kaupungin viestintää häiriötilanteissa.	++	Maaseuturaadit tukevat omalta osaltaan entiseen tapaan kaupunkia varautumiseen ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa.	o	
Alueen vahvuudet ja vetovoimatekijät	<i>Kuvaile miten vaihtoehto vaikuttaa alueen vahvuuksiin ja vetovoimatekijöihin (esim. luonto, maisema, väljyys, hiljaisuus)</i> Pitäjäraadin tuella järjestetään mm. perinnetapahtumia, joissa esitellään perinnekäsityön taitoja mm. pellavan käsittelyä. Tilaisuudet houkuttelevat kaupunkilaisia tutustumaan maaseutuun.	+	Uutta avustusta yhteisöllisen tapahtuman järjestämiseen voivat hakea yksittäiset henkilöt, työryhmät, itsenäiset tuottajat, taiteilijat, yhdistykset ja yritykset, kun järjestettävä tapahtuma ei tavoittele voittoa.	+	

Koonti vaikutusarvioinnista:
Mikä vaihtoehtoista olisi vaikutusarvioinnin perusteella maaseudun kannalta suositeltavin vaihtoehto. Miten negatiivisia vaikutuksia voidaan ehkäistä?

Meidän Kuopio -osallisuusmallin suurin vaikutus kohdistuu yhteisöllisyyden edistämiseen. Meidän Kuopio -osallisuusmalli tuo merkittävästi koko Kuopion maaseutualueiden asukkaille osallistumismahdollisuuksia ja -keinoja. Maaseuturaatien toiminta ja yhteisöllisen toiminnan avustus tukevat aiempaa laajemmin eri alueiden asukkaiden aktiivisuutta, toimeliaisuutta sekä osaamista. Meidän Kuopio -osallisuusmalli yhdenvertaistaa maaseutualueita ehdottamalla kaikille maaseutualueille samanlaista osallistumis- ja vaikuttamiskeinoa, maaseuturaateja. Maaseuturaatien toiminnan laajentuminen eteläiselle, läntiselle ja itäiselle maaseutualueelle (maaseutualueiden väestöstä 23 %) tuo ko. alueiden asukkaille positiivisia mahdollisuuksia alueen viihtyisyyden, asukkaiden yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Maaseuturaatien tehtävät keskittyvät alueen viihtyisyyden, asukkaiden hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Maaseuturaadit tekevät aloitteita ja antavat palautetta.

Kuopion kaupunki

Dialoginen maaseutufoorumi lisää vuoropuhelua eri toimijoiden välillä. Maaseutufoorumin tuotokset tuodaan tarvittaessa lautakuntakäsittelyyn.